



»Hrup ustvarja iluzije. Tišina prinese resnico.«
(Maxime Legace)

Epidemija covid-19 je nekoliko utišala katastrofične napovedi o nevarnih posledicah človeških izpustov toplogrednih plinov. Zdaj, ko je najhujša panika okoli SARS-CoV2 mimo, se toplogredna propaganda vrača.

OBČILA NAS REDNO OBVEŠČAJO o 'rekordnih' temperaturah, talečih se ledenih, viharjih, sušah in povodnjah, z običajno razlago, da je z izpusti CO₂, predvsem zaradi zgorevanja fosilnih goriv, vse naštetu zakrivil človek. Nobeno tako poročilo ni soočeno z bolj znanstveno utemeljenim pogledom, da so namreč vremenske skrajnosti stalnica in če jih z današnjo tehnologijo iščemo, jih bomo tudi našli. Tudi obdobja ogrevanja in ohlajanja zemeljskega podnebja so ciklične narave, človeški izpusti CO₂ pa v primerjavi z naravnimi danostmi tako majhni, da je njihov prispevek mogoče izmeriti le z zelo natančnimi instrumenti. Je z vidika znanosti res tako vse jasno, da je kakršenkoli dvom nesmiseln?

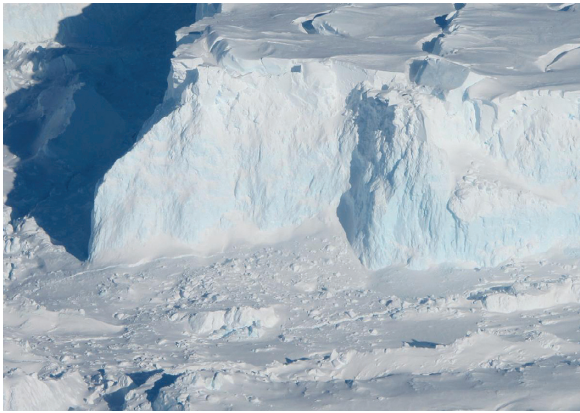
► RAZVPITOST ŠE NI DOKAZ

Ob poročilih o letošnjem vročinskem valu je bilo med drugim mogoče prebrati tudi, da zanikovalcev ni več slišati, saj vreme nazorno 'dokazuje'

tezo o globalnem ogrevanju. A v resnici zadnji vročinski val ni bil tako hud, vsaj zgodovinsko ne. Svetovna meteorološka organizacija še vedno priznava kot najvišjo zabeleženo temperaturo na Zemlji 56,7 °C, izmerjeno 10. julija 1913 v Dolini smrti v ZDA. Afriški meteorologi se ne strinjajo in zagovarjajo temperaturo 57,8 °C, izmerjeno 23. septembra 1922 v Libiji. Pogled na spisek temperaturnih skrajnosti v Evropi pokaže, da je bila najvišja temperatura 48 °C, izmerjena v Grčiji 10. julija 1977; drugo mesto zaseda 47 °C v Italiji 25. junija 2007 itd.

Neobičajno vreme je od nekdaj sprožalo senzacije. Npr. prav iz Slovenije: »Ledeni možje — vroči možje. Pankracij, Servacij, Bonifacij radi prinašajo slano. Letos so pa na vso Evropo naenkrat prinesli silno vročino. Iz Londona, Pariza in Madrida se poroča, da je več ljudi umrlo za solnčarico, ker je vročina dosegla do 40 stopinj« (Gorenjec, 18. maj 1912). Ne junija ali julija, ko so vročinski valovi običajni, ampak še pred sredino maja!

Članke, ki strašijo s posledicami antropogenih podnebnih sprememb, pogosto pospremiijo slike kake znane visoke stavbe ali kipa pod morsko gladino. Kip Svobode je s podstavkom vred visok 93 metrov; če bi se stali prav vsi ledeniki ter večni led na Grenlandiji in Antarktiki, bi se morska gladina dvignila le za 73 m. (vir: spletna stran Wallpapers)



🔗 **Ledenik Twaites** na zahodni Antarktiki v novicah pogosto imenujejo 'ledenik sodnega dne', saj naj bi se zdaj zdaj odlomil v morje s katastrofalnimi posledicami za dvig morske gladine. (vir: spletna stran PhysOrg)

Vseh objav o podnebnih skrajnostih je bilo v zadnjih letih veliko preveč, da bi jih lahko analizirali v enem članku. Omenimo le še stalnico toplogrednega senzacionalizma, ledene gore. Že februarja 2010 so se pojavila številna poročila o 'ledeniku velikosti Luksemburga, ki se je odkrnil od Antarktike'. Tak primer, ki ga z današnjimi sateliti takoj opazimo, sicer lahko zveni kot nekaj izrednega, a le, če se ne ozremo v zgodovino. »Pred kratkim je ledolomilec ameriške mornarice Glacier opazil ravno ledeno goro, ki

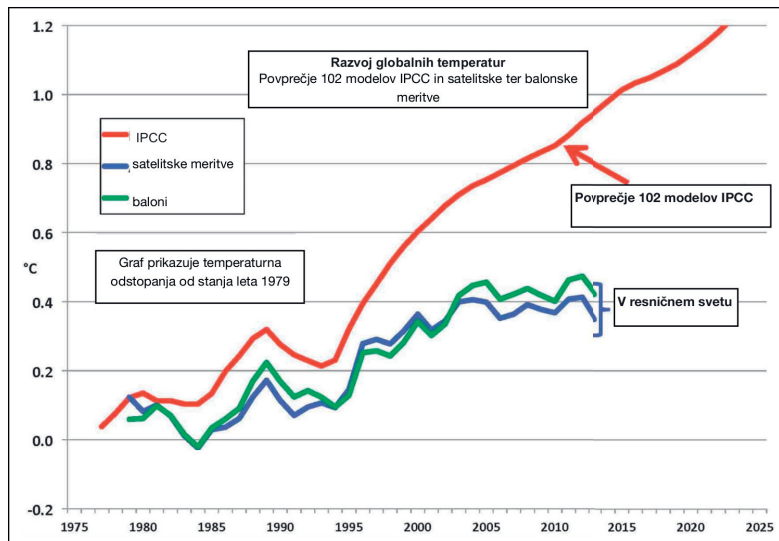
je bila dolga 200 milj in široka 60 milj. Največja, kar so jih kdaj videli, je bila približne velikosti (ameriških zveznih držav) Massachusetts in Connecticut skupaj.« (Lebanon daily news, 24. december 1956)

Površina Luksemburga je 2586,4 km². Massachusetts meri 27.337 km², Connecticut 14.357 km² – skupaj torej 41.694 km² ali preko 16-krat več kot Luksemburg!

Senzacionalistične novice toplogredno usmerjenih medijev velja vedno spremljati z dobro mero soli in v virih preveriti, ali je dogodek res nekaj tako izrednega. V splošnem me take 'novice' vedno znova spomnijo na šalo, priljubljeno v časih Sovjetske zveze:

Vprašanje radiu Erevan: »Ali je res, da je slavni kozmonavt Jurij Gagarin na loteriji v Moskvi zadel avto moskvič?«

Odgovor: »Načeloma da. A ni bil kozmonavt Jurij Gagarin, ampak gimnazijec Aleksej Gagarin. In ni se zgodilo v Moskvi, ampak v Minsku. In ni bilo na loteriji, ampak na gimnazijskem plesu. In ni šlo za avto



🔗 (vir: John Christy)

moskvič, ampak za bicikel. In ni ga zadel, ampak so mu ga ukradli.«

Takšna poročila ne morejo prepričati nikogar, ki takšne 'novice' (kot je z znanstvenega stališča nujno) primerja z resničnostjo, zgodovino, znanimi znanstvenimi dejstvi. Prej nasprotno: če so to najmočnejši dokazi v prid teze o antropogenih podnebnih spremembah ...

▶ **»ZNANOST JE DOREČENA!«**

V 17. stoletju so astronomi Galileja obsodili na inkvizicijskem sodišču, ker je zagovarjal takrat krivoversko tezo, da Zemlja kroži okoli Sonca. In še mnogi znanstveniki so si prej, pa tudi pozneje, nakopali jezo oblasti s povsem nepristranskimi znanstvenimi ugotovitvami. Danes ni bistveno drugače, le metode manj bodejo v oči.

Susan Crockford je bila do leta 2019 izredna profesorica na univerzi Victoria v Kanadi. Univerzitetni senat ji je brez jasne obrazložitve odvzel status pridružene profesorice. Kljub nepojasnenim razlogom se zdi očitno, da se je profesorica Crockford univerzi (in toplogrednim znanstvenikom nasploh) zamerila, ker je prizadela enega od najpomembnejših propagandnih simbolov zagovornikov antropogenega ogrevanja, polarnega medveda. V več člankih, knjigah in na lastnem blogu je argumentirano dokazovala, da polarni medvedi nikakor niso ogroženi, ne zaradi globalnega ogrevanja ne česarkoli drugega, in da jih je danes več kot kadarkoli od začetka preštevanja teh zveri.

Atmosferskega fizika **Murryja Salbyja** so leta 2013 izključili z univerze Macquire (Avstralija) domnevno zato, 'ker je odklonil zastavljene

obveznosti'; svet univerze je sklep sprejel med Salbyjevimi predavanji v Evropi. Seveda bi samo zlobnež pomislil, da je to posledica Salbyjevega dokazovanja v več člankih, da ogrevanje ni posledica višje zračne vsebnosti CO₂, pač pa je, obratno, rast zračnega CO₂ posledica rasti temperatur.

Lennart Bengtsson je švedski meteorolog. Med drugim je bil v letih 1975–1990 najprej vodja raziskav v Evropskem centru za srednjeročne vremenske napovedi, kasneje pa njegov direktor. Ko je leta 2014 sprejel sedež v strokovnem svetu 'zanikovalske' organizacije Global warming policy foundation, je doživel tolikšne pritiske kolegov in organizacij, s katerimi je sodeloval, da je moral odstopiti.

Nicolas Drapella je bil predavatelj organske in splošne kemije na državni univerzi v Oregonu (ZDA). Leta 2012 so ga izključili brez obrazložitve, in kdo bi si upal trditi, da zaradi izražanja dvomov o podnebnih spremembah kot posledici človeške dejavnosti.

Peter Ridd, fizik in morski biolog, je bil leta 2016 izključen z univerze James Cook (Avstralija) zaradi 'nekolegialnosti'. Po več objavah raziskovalcev te univerze o kritični ogroženosti Velikega koralnega



🔗 **Odpušeni profesor Peter Ridd** (vir: spletna stran Independent Australia)

grebena je Ridd novinarju namignil, naj si ogleda del grebena, ki naj bi bil zaradi ogrevanja ozračja še v posebej slabem stanju.

Takih zgodb je še veliko in poudariti velja, da smo našli le peripetije profesorjev z dokajšnjim stažem in obsežnimi objavljenimi deli. Kako tak 'vzor' deluje na mlajše raziskovalce na začetku kariere, si ni težko predstavljati: antropogeno globalno ogrevanje je pomemben vir raziskovalnega denarja, in kdor guga akademski čoln, ne more pričakovati naklonjenosti ustanove, v kateri dela. Ob tem seveda ni nikarkršno presenečenje, da se politiki in občila nenehno hvalijo z 'večinskim znanstvenim soglasjem' v prid teze o krivdi človeka za podnebne spremembe.

Ko je kanadski meteorolog **Timothy Ball** ukinil svojo spletno predstavitev in prenehal predavati, je med drugim zapisal: »20 let sem predaval in pisal o znanstveni neutemeljenosti teze o antropogenih podnebnih spremembah. Pa je danes več vernikov, ki verjamejo v segrevanje Zemlje, kot jih je bilo

pred 20 leti«. Tim Ball tako stanje med drugim pripisuje dejstvu, da je le kakih 15 % ljudi dovetnih za naravoslovne znanstvene trditve. Hipoteze pač ne moremo obravnavati kot veljavne, če je v nasprotju z vsem, kar znanstveno danes vemo ali lahko izmerimo. A širitev splošnega prepričanja o krivdi človeka za podnebne spremembe ima še pomembnejši vzrok: množična propaganda s podporo oblasti vedno preglasi znanost in dejstva. Teza o katastrofalnih posledicah človeških izpustov CO₂ v zgodovini človeštva ni prva te vrste, pa tudi zadnja ne.

▶ 'URAVNOTEŽENOST' POROČANJA

David Bellamy je botanik, ki je napisal 45 knjig. Na britanski televiziji BBC je med drugim vodil zelo priljubljeno serijo oddaj *Botanic man*, ki so jo predvajali tudi na slovenski televiziji. Ker je podvomil o antropogenem globalnem ogrevanju, je televizijska hiša BBC leta 2004 ukinila njegovo oddajo ter ga za stalno 'dala na led'. Podobno usodo je na BBC doživel Jeremy Clarkson, voditelj tudi priljubljene oddaje *Top gear*.

Phillippe Verdiera, ki je vodil vremenska poročila na državni televiziji France 2, so odpustili, ker je izrazil dvome o uradnem stališču o podnebnih spremembah.

Celo Reuters je doživel kritike zaradi zmanjšane poročanja (seveda 'pravilno' usmerjenega), ko je kot urednika najel podnebnega skeptika **Paula Ingrassia**. Večkrat nagrajeni britanski novinar **Quentin Letts** je posnel intervju z dvema poslancema britanskega parlamenta, ki sta izrazila skeptična mišljenja o antro-

pogenih podnebnih spremembah. Pri BBC-ju so začeli s preiskavo, med katero so ugotovili, da je Letts 'resno prekršil BBC-jeva pravila o nepristranskosti', ter ga ukorili.

Poklicna organizacija finančnih novinarjev je podala izjavo, da zanikovalci podnebnih sprememb nimajo v njihovih krogih kaj iskati. Avstralsko spletno občilo *The conversation*, ki ima precejšen mednarodni doseg, je celo objavilo, da so podnebni zanikovalci nevarni in si ne zaslužijo prostora na njihovih straneh. BBC je sprejel uradna pravila, ki 'izobražujejo' novinarje v odnosu do podnebnih zanikovalcev. Tam takšni dvomljivci pač niso več dobrodošli. Kljub redkim javnim objavam se številna občila držijo takšnih načel. Zato postajajo poskusi objav česarkoli različnega od uradnega stališča o podnebnih spremembah podobni butanju z glavno ob zid: učinka ni, boli pa.

Tudi na spletu postajajo podnebni skeptiki vse pogostejša tarča 'boja proti dezinformacijam'. Tako sta npr. *google* in *youtube* prepovedala objavo oglasov na straneh podneb-

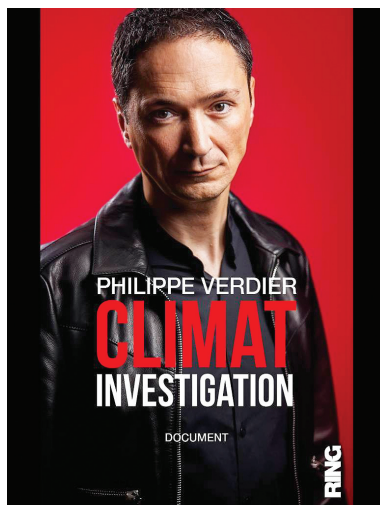
nih skeptikov. *Twitter* je prepovedal vsebine, ki nasprotujejo uradnemu stališču o antropogenih podnebnih spremembah. Podobno ukrepa večina spletnih podjetij, ki z iskalniki in drugimi pripomočki dejansko uporabnikom o(ne)mogočajo dostop do spletnih vsebin. Sorazmerno majhna skupina 'prostovoljcev' skrbi, da podnebni dvomljivci ne morejo objavljati na Wikipediji.

Nedvomno nekatera občila to počno iz prepričanja, a neredki se dejansko podreajo stališčem oblasti. Zakaj, prepuščam v premislek bralcu.

▶ RESNIČNOST BOJA PROTI PODNEBNIM SPREMEBAM

Noben zanikovalec si ne želi na svoji koži občutiti, kaj zares pomeni razogljčenje. A kakor kaže, se bo to zgodilo, pa naj hočemo ali ne: EU si je s pretežno nepremišljenimi ukrepi proti Rusiji sama odrezala velik del dotoka fosilnih goriv ter surovin. In zgodilo se je tisto, kar smo zanikovalci napovedovali: energija se draži in posledično vse,

↪ Knjiga Phillippea Verdiera, zaradi katere so ga odpustili s francoske televizije (vir: spletna stran *Le point*)



↪ Lakota, del slike štirih jezdecev apokalipse (vir: spletni portal *Pinterest*)

kar je od nje odvisno, od hrane do transporta. Politiki EU se bodo lahko hvalili, ko bo skupnost še pred politično objavljenim rokom bistveno znižala uporabo fosilnih goriv. A ob treznem razmišljanju posledice ne bodo ravno dobrodošle, kar tudi pojasni, zakaj npr. nemška stranka Zelenih podpira predlog za ponovni zagon premogovnih elektrarn.

Vsak, ki ga še skrbi vprašanje antropogenih podnebnih sprememb, bi moral prebrati članek Jonathana Franzena z naslovom Kaj če bi se nehali sprenevedati? Franzen je znan ameriški književnik in dobitnik več književnih nagrad. V celoti verjame v tezo, da človeški izpusti CO₂ – predvsem zaradi uporabe fosilnih goriv – povzročajo nevarne podnebne spremembe, ki ogrožajo bodočnost človeške civilizacije. A iz

svoje analize politike in psihologije človeštva potegne sklep, da izpustov CO₂ nikoli ne bomo znižali pod nevarno raven. Če zvenijo Franzenovi argumenti smiselno, predstavlja njegov sklep streznitev. Vsaj upati velja, da imamo zanikovalci prav, da človeški izpusti toplogrednih plinov nimajo nobenega bistvenega vpliva na podnebje; v nasprotnem primeru naši civilizaciji ni pomoči.

VIRI IN LITERATURA

▶ Obsežen spisek virov je zainteresiranim na voljo v uredništvu

SPLETNI NASLOVI

- ▶ <https://tinyurl.com/3mu67r8k>
Guinnessova spletna stran z najvišjimi zabeleženimi temperaturami
- ▶ <https://vimeo.com/124391891>
- ▶ <https://vimeo.com/231081036>
humoristična nanizanka Yes, prime minister: Global warming, 1. in 2. del
- ▶ <https://tinyurl.com/5n8kas7m>
dokumentarni film Global hustle
- ▶ <https://tinyurl.com/y4c53ecs>
članek Jonathana Franzena: What if we stopped pretending
- ▶ <https://polarbearsience.com/>
blog Susan Crockford o severnih medvedih

🔗 V EU so na začetku leta med prehodne zelene vire energije uvrstili zemeljski plin in jedrsko energijo. Jima bo kmalu sledil tudi premog? (foto: Breason Holland; vir: spletna stran Pexels)

»Ljudje znorijo v čredah, spametujejo pa se le vsak posebej.«
(Charles Mackay)



Primerjalni test televizorjev

- 12 modelov, 5 blagovnih znamk
- LCD, LED, QLED, MiniLED, OLED, QD-OLED
- Kaj kupiti?



WINDOWS ZA TRI EVRE

Je Windows v resnici mogoče kupiti za bore tri evre, Microsoft Office pa le za nekaj več? Preverili smo!



MONITORPRO:

- Poslovna programska oprema
- Računalništvo v oblaku

Samsung Galaxy Z Fold 4 in Flip4 | Apple MacBook Air M2
iRobot Roomba j7+ | JBL Quantum 800 | brezžično plačevanje z urami | Facebook postaja Tik Tok | sončne celice za doma | preprodaja osebnih podatkov

Monitor
www.monitor.si